

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพ พัฒนาระบบ ทดลองใช้และประเมินประสิทธิผลของระบบ ด้วยกระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ประยุกต์ใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research: PAR) เก็บข้อมูลด้วยวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Method) และวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Method) มีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. วิธีการที่ใช้ศึกษา
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3. การสร้างเครื่องมือและเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

วิธีการที่ใช้ศึกษา

ผู้วิจัยแบ่งการดำเนินการออกเป็น 3 ระยะ และมีขั้นตอนการดำเนินการ 6 ขั้นตอน ดังนี้
ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย มีขั้นตอนการดำเนินการ 2 ขั้นตอน ดังนี้
ขั้นที่ 1 วิเคราะห์ระบบและสภาพการประกันคุณภาพภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจากการมีการดำเนินการ ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร โดยวิเคราะห์เนื้อหาด้วยวิธีการจำแนกกลุ่มเพื่อให้ได้กรอบแนวคิดหลักการ เอกสารที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ เอกสาร บทความทางวิชาการ และแนวคิดที่บรรยายเกี่ยวกับ ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา การพัฒนาดัชนีบ่งชี้และวิธีการ การจัดการศึกษาปฐมวัย มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การวิจัยและพัฒนา การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ในวารสารวิชาการต่าง ๆ รวมถึงงานวิจัย และวิทยานิพนธ์ได้ศึกษาเกี่ยวกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งในและต่างประเทศ เพื่อกำหนดมาตรฐานคุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
2. ศึกษาสภาพปัจจุบันโดยในแบบสอบถามข้อมูลทั่วไป ความรู้เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา เจตคติ สภาพการดำเนินการปัจจุบัน การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับสภาพที่คาดหวังในอนาคต

3. ศึกษาจากการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มครู พี่เลี้ยงผู้ปฏิบัติงานในศูนย์เด็กเล็กที่ผ่านเกณฑ์การประเมินมาตรฐาน องค์การบริหารส่วนตำบล ชุมชนที่เกี่ยวข้อง โดยใช้กระบวนการ SWOT ในการสรุปสภาพปัจจุบัน ภาพที่อยากทำในอนาคต โดยวิเคราะห์จุดแข็ง (Strength) จุดอ่อน (Weakness) โอกาส (Opportunity) และอุปสรรค (Threat) โดยใช้คู่มือสนทนาแบบมีโครงสร้างคำถามและมีคำถามปลายเปิดให้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับสภาพที่คาดหวังในอนาคต

ขั้นที่ 2 นำผลการศึกษาจากข้อ 1, 2 และ 3 มาออกแบบร่างระบบประกันคุณภาพ การศึกษาภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และร่างมาตรฐาน/ ตัวบ่งชี้ที่เหมาะสมกับการจัดการศึกษา แก่เด็กเล็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ระยะที่ 2 พัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม มีขั้นตอน การดำเนินการ คือ ศึกษาความเหมาะสม และสอดคล้องของโครงสร้างการพัฒนาระบบประกัน คุณภาพการศึกษาภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงสร้างฯ ได้แก่ แบบประเมินความเหมาะสม/ สอดคล้องของ โครงร่างระบบและร่างมาตรฐาน/ ตัวบ่งชี้

ระยะที่ 3 ทดลองใช้และประเมินประสิทธิภาพระบบประกันคุณภาพภายในศูนย์พัฒนา เด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม มีขั้นตอน การดำเนินการ 3 ขั้นตอน ดังนี้

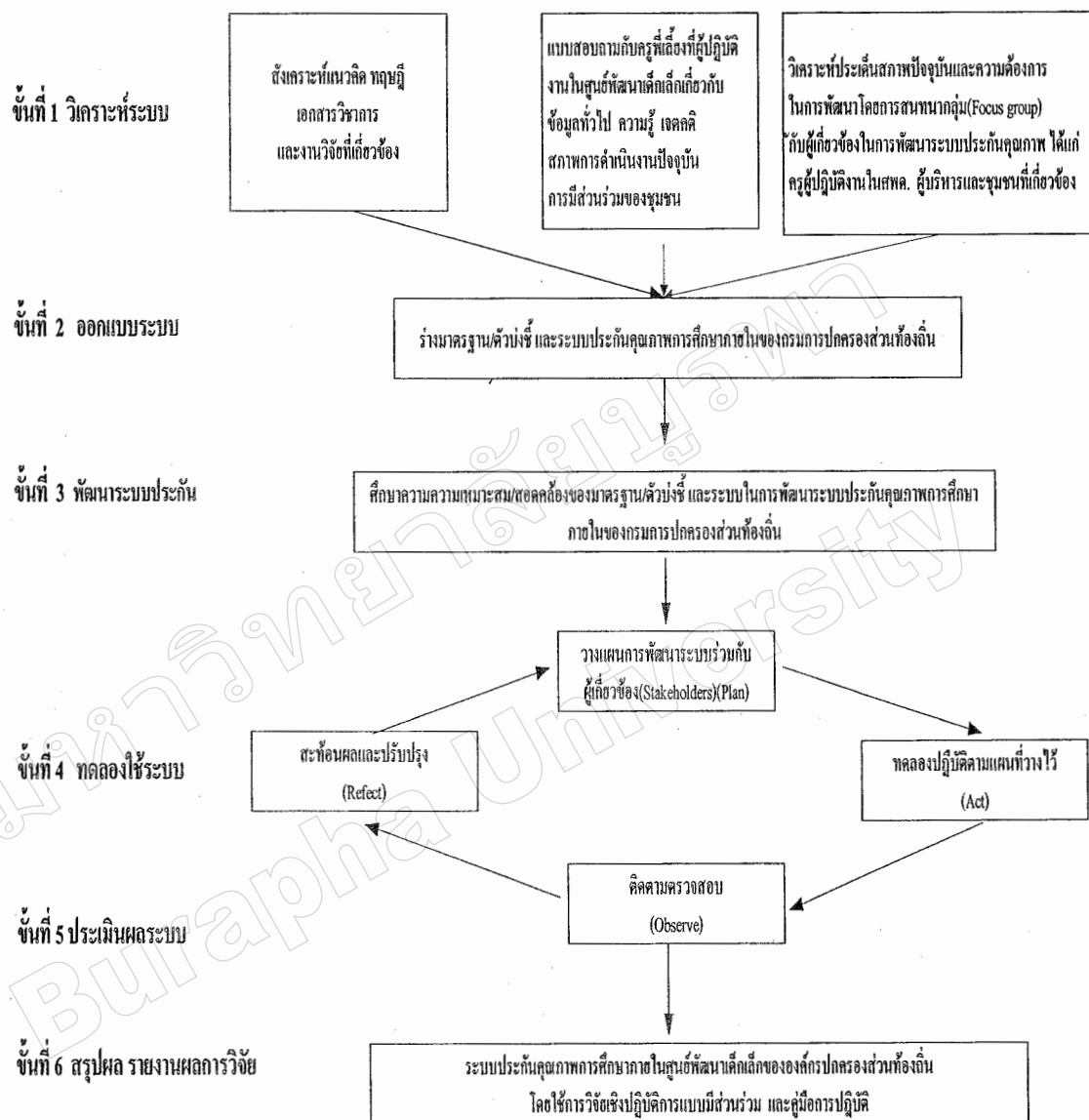
ขั้นที่ 1 การทดลองใช้ระบบประกันคุณภาพการศึกษาโดยนำระบบที่ได้จากระยะที่ 1 และ 2 ไปสู่การปฏิบัติโดยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) ของ เคมมิส และแมคแทกเกิร์ต (Kemmis & Mc Taggart, 1989) โดยมีวงจรประกันคุณภาพ 3 ขั้นตอน ได้แก่ การควบคุมคุณภาพการศึกษา (Quality Control) การตรวจสอบหรือทบทวนคุณภาพภายใน (Quality Auditing or Internal School Review) และการประเมินคุณภาพการศึกษา (Quality Assessment) โดยในแต่ละขั้นตอนประกอบด้วยวงจรการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม 4 ขั้นตอนหลัก ได้แก่ วางแผน (Plan) ปฏิบัติการ (Act) ตรวจสอบ (Observe) และสะท้อนผล (Reflect) กับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ได้จากการศึกษาสภาพปัจจุบันว่ามีความพร้อมมากที่สุด ได้แก่ ศูนย์ที่มีความสัมพันธ์การประสานงานที่ดีระหว่างครู ผู้ปกครอง ชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบล ผู้เกี่ยวข้องมีความกระตือรือร้นที่อยากพัฒนาระบบโดยผู้บริหารให้ความสนใจและครูพี่เลี้ยง มีความพร้อมที่จะเข้าร่วมพัฒนา มีงบประมาณสนับสนุนและมีอุปกรณ์ในการดำเนินงาน

นอกจากนั้นผู้วิจัยพิจารณาเลือกศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีความต้องการในการพัฒนาระบบและ
ผู้เกี่ยวข้องมีความยินดีในการพัฒนา

ขั้นที่ 2 การประเมินประสิทธิผลของระบบที่พัฒนาขึ้น โดยประยุกต์ใช้เกณฑ์มาตรฐาน
การประเมินของ สตัฟเฟิลบีม และคณะ (Stufflebeam et al. cited in Stufflebeam & Shinkfield, 2007,
pp. 480-484) ได้แก่ ความเป็นประโยชน์ (Utility) ความเป็นไปได้ในการปฏิบัติงาน (Feasibility)
ความเหมาะสม (Propriety) ความถูกต้องและน่าเชื่อถือของข้อมูล (Accuracy)

ขั้นที่ 3 สรุปร่วมกันคุณภาพการศึกษาและจัดทำคู่มือการใช้ระบบประกัน
คุณภาพการศึกษาภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยใช้การวิจัยเชิง
ปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมและจัดทำคู่มือขั้นตอนการทำวิจัยที่กล่าวมาแล้วข้างต้น แสดงขั้นตอนดัง
ภาพที่ 14

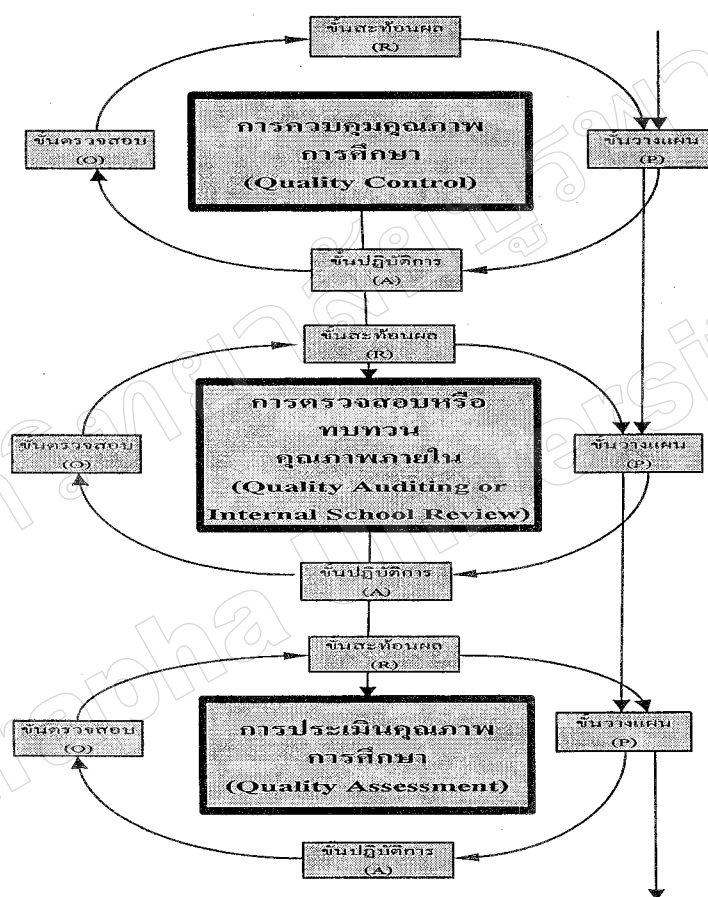
ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยสรุปได้ดังนี้

ภาพที่ 14 ขั้นตอนดำเนินการวิจัยในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

การทดลองใช้ระบบประกันคุณภาพการศึกษาประกันคุณภาพการศึกษาโดยนำระบบที่ได้จากขั้นตอนที่ 1, 2 และ 3 ไปสู่การปฏิบัติโดยประยุกต์ใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) ของ เคมมิส และแมคแทกการ์ท (Kemmis & Mc Taggart, 1989) โดยมีวงจร

ประกันคุณภาพ 3 ขั้นตอน ได้แก่ การควบคุมคุณภาพการศึกษา (Quality Control) การตรวจสอบหรือทบทวนคุณภาพภายใน (Quality Auditing or Internal School Review) และการประเมินคุณภาพการศึกษา (Quality Assessment) โดยในแต่ละขั้นตอนประกอบด้วย วงจรการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม 4 ขั้นตอนหลัก ได้แก่ วางแผน (Plan) ปฏิบัติการ (Act) ตรวจสอบ (Observe) และสะท้อนผล (Reflect) แสดงขั้นตอนดังภาพที่ 15

ภาพที่ 15 ระบบประกันคุณภาพภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยประยุกต์ใช้วงจรการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมแนวคิดของเคมมิส และแมคแทกการ์ด์

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้ศึกษาประชากรและกลุ่มตัวอย่าง แบ่งตามการดำเนินการออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้
ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย

1. ศึกษาสภาพปัจจุบันโดยในแบบสอบถาม

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษานี้ เป็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ในประเทศไทยทั้งหมด จำนวน 17,081 แห่ง องค์กรการบริหารส่วนตำบล 6,746 แห่ง ครูผู้ดูแลเด็ก 46,940 คน และเด็กเล็ก 860,010 คน (สำนักมาตรฐานการบริหารงาน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, 2552, หน้า 19)

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มที่ 1 ครูพี่เลี้ยงที่ปฏิบัติหน้าที่ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กการตอบแบบสอบถามของ กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียปฏิบัติหน้าที่ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อตอบแบบสอบถามสำรวจ สภาพปัจจุบัน โดยการประมาณขนาดกลุ่มตัวอย่างของ ยามานะ (Yamane, 1973) ใช้การสุ่ม หลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling)

ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างเพื่อสำรวจสภาพปัจจุบัน โดยใช้สูตร ทาโร ยามานะ (Yamane, 1973, p. 125) โดยกำหนดค่าความคลาดเคลื่อนในการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง เท่ากับ .05 ดังนี้

$$\text{สูตร } n = \frac{N}{1+N(e^2)}$$

$$= 390.84$$

เมื่อ n แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N แทน ขนาดของประชากร

e แทน ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง

ฉะนั้น จากจำนวนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีครูพี่เลี้ยงปฏิบัติงานอยู่ประเทศไทย จำนวน 17,081 ศูนย์ เมื่อคำนวณแล้วจะได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 391 ศูนย์ มีขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 สุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) เลือกจังหวัดจาก 6 ภาคทั่วประเทศ โดยคิดสัดส่วนกลุ่มประชากรของภาคต่อระดับประเทศ มีจำนวนทั้งสิ้น 12 จังหวัด สุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เลือกจังหวัด ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ แพร่ บุรีรัมย์ ศรีสะเกษ นครราชสีมา ลพบุรี สระบุรี นครนายก ราชบุรี ปราจีนบุรี สุราษฎร์ธานี สงขลา และหาสัดส่วนของกลุ่มประชากรในจังหวัดที่เลือกต่อภาคนั้น ๆ ต่อไป

ขั้นที่ 2 การสุ่มเลือกครูพี่เลี้ยงที่ปฏิบัติงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับฉลากเลือกศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามจำนวนที่คำนวณได้ในแต่ละจังหวัดที่สุ่มในขั้นตอนที่ 1

ในการเก็บข้อมูลผู้วิจัยแจกแบบสอบถามให้ครูพี่เลี้ยงที่ปฏิบัติงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจำนวน 500 ชุด ได้รับคืนจำนวน 400 ชุด (เพื่อความสมบูรณ์ของข้อมูลผู้วิจัยจึงแจกแบบสอบถามเกินจำนวนที่ต้องการ)

2. ศึกษาสภาพปัจจุบันโดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group)

ประชากร

ประชากรที่ใช้ศึกษาโดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group) เป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก ได้แก่ ท้องถิ่นจังหวัด ท้องถิ่นอำเภอ นายกองค์การบริหารส่วนตำบล นักวิชาการศึกษา เจ้าหน้าที่สาธารณสุขทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องและครูพี่เลี้ยง

กลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยเลือกกลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องตามเกณฑ์ รวมทั้งสิ้น 24 ท่าน แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 12 ท่าน ดังนี้ (รายนามดังภาคผนวก ข)

กลุ่มที่ 1 ได้แก่ ครูพี่เลี้ยงที่มีตำแหน่งหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และครูพี่เลี้ยงที่ปฏิบัติงานประจำในศูนย์ รวม 12 ท่าน

กลุ่มที่ 2 ได้แก่ ท้องถิ่นจังหวัด ท้องถิ่นอำเภอ นายกองค์การบริหารส่วนตำบล นักวิชาการศึกษา และเจ้าหน้าที่สาธารณสุขทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง รวม 12 ท่าน

เกณฑ์ในการพิจารณาคุณสมบัติของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องข้อใดข้อหนึ่ง ดังนี้

2.1 เป็นเจ้าพนักงานปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับอำเภอ จังหวัด ที่มีบทบาทหน้าที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2.2 เป็นนักวิชาการสาธารณสุขที่มีบทบาทหน้าที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2.3 เป็นผู้บริหารในระดับตำบล ได้แก่ นายกองค์การบริหารส่วนตำบล

2.4 เป็นนักวิชาการศึกษาที่ปฏิบัติงานในองค์การบริหารส่วนตำบล

2.5 เป็นหัวหน้า/ครูผู้สอน ภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ระยะที่ 2 พัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

1. ศึกษาความเหมาะสม และสอดคล้องของโครงสร้างมาตรฐาน/ตัวบ่งชี้ และระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ประชากร

ประชากรที่ใช้ศึกษาเป็นผู้เชี่ยวชาญในสาขาต่าง ๆ ที่มีความรู้ ประสบการณ์เกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพ การศึกษาปฐมวัย การบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบล และสาธารณสุข

กลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยเลือกกลุ่มผู้เชี่ยวชาญตามเกณฑ์ รวมทั้งสิ้น 17 ท่าน (รายนามดังภาคผนวก ข)

กลุ่ม 1 ผู้เชี่ยวชาญที่มีส่วนร่วมในการกำกับ ดูแลและพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้แก่ ผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับสาขาสาธารณสุข การศึกษาปฐมวัย กรรมการปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 8 ท่าน คือ ผู้ดำรงตำแหน่งผู้เชี่ยวชาญสาขาการแพทย์ สาธารณสุขในสาขาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการประเมินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และประกันคุณภาพ จำนวน 4 ท่าน ครูผู้สอนที่จบหลักสูตรปฐมวัย/ ครูผู้สอนที่สอนหลักสูตรครูปฐมวัย จำนวน 2 ท่าน ผู้ปฏิบัติงานสายปกครองส่วนท้องถิ่นที่ทำหน้าที่กำกับดูแลศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 2 ท่าน

กลุ่ม 2 ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ มีบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพ จำนวน 9 ท่าน

เกณฑ์ในการพิจารณาคัดเลือกผู้มีส่วนเกี่ยวข้องข้อใดข้อหนึ่ง ดังนี้

1. เป็นเจ้าพนักงานปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับอำเภอ จังหวัด ที่มีบทบาทหน้าที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
2. เป็นผู้เชี่ยวชาญ มีความรู้ บทบาทในด้านการศึกษาปฐมวัย
3. เป็นแพทย์ หรือนักวิชาการสาธารณสุข ที่ความรู้การดูแลสุขภาพ พัฒนาการของเด็กเล็ก และบทบาทหน้าที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
4. เป็นผู้เชี่ยวชาญ ที่มีความรู้ ประสบการณ์ และบทบาทในการดำเนินงานประกันคุณภาพของที่ปฏิบัติงาน

ระยะที่ 3 ทดลองใช้และประเมินประสิทธิภาพระบบประกันคุณภาพภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

1. ทดลองใช้ระบบประกันคุณภาพภายในฯ

ประชากร

ผู้วิจัยศึกษาทดลองใช้ระบบประกันคุณภาพฯ กับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

กลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยเลือกศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ จำนวน 1 แห่ง คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก วัดเกาะมะไฟ อำเภอประจันตคาม จังหวัดปราจีนบุรี

เกณฑ์ในการพิจารณาเลือกศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ศึกษาสภาพปัจจุบันว่ามีความพร้อมมากที่สุด ดังนี้

1. เป็นศูนย์ที่มีความสัมพันธ์การประสานงานที่ดีระหว่างครู ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรบริหารส่วนตำบล
 2. ผู้เกี่ยวข้องมีความกระตือรือร้นที่อยากพัฒนาระบบโดยผู้บริหารให้ความสนใจ และครูพี่เลี้ยงมีความพร้อมที่จะเข้าร่วมพัฒนา
 3. มีงบประมาณสนับสนุนและมีอุปกรณ์ในการดำเนินงาน
 4. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีความต้องการในการพัฒนาระบบและผู้เกี่ยวข้องมีความยินดีในการพัฒนา
2. ประเมินประสิทธิผลระบบประกันคุณภาพภายในฯ
- ประชากร

กลุ่มที่ร่วมพัฒนาและประเมินเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานในศูนย์เด็กเล็ก ได้แก่ ผู้บริหารในระดับตำบล ผู้นำชุมชน หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องในองค์กรบริหารส่วนตำบล สาธารณสุข ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ชุมชนและผู้ปกครอง

กลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยเลือกกลุ่มร่วมพัฒนาและประเมิน ตามเกณฑ์ รวม 15 ท่าน คือ ท่านเจ้าอาวาสวัดเกาะมะไฟ ปลัดตำบล ผู้บริหารระดับตำบล กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และคณะครูทุกท่านที่ปฏิบัติงานในศูนย์ ผู้ปกครองตัวแทนจากชุมชน (รายนามดังภาคผนวก ข)

เกณฑ์ในการพิจารณาเลือกคุณสมบัติของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องข้อใดข้อหนึ่ง ดังนี้

1. เป็นผู้มีอำนาจหน้าที่และมีความรู้ในการบริหารจัดการในองค์กรบริหารส่วนตำบล
2. เป็นผู้มีอำนาจในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
3. เป็นผู้มีความรู้และประสบการณ์ด้านการศึกษาปฐมวัย
4. เป็นครูพี่เลี้ยง ผู้ปฏิบัติงานภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแห่งนี้
5. เป็นผู้ปฏิบัติงานด้านสาธารณสุขที่เกี่ยวข้องกับการดูแลพัฒนาการเด็ก และศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

6. เป็นผู้นำชุมชนที่เป็นแกนนำชาวบ้านในการดำเนินงานต่าง ๆ เกี่ยวกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

7. เป็นผู้ปกครองของเด็กเล็กที่กำลังศึกษาอยู่ที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแห่งนี้เป็น

การสร้างเครื่องมือและเก็บรวบรวมข้อมูล

การพัฒนาแบบประกันคุณภาพการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมครั้งนี้ ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือและเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วยเครื่องมือทั้งหมด 4 ชุด โดยแบ่งตามการดำเนินการออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย

การศึกษาระยะที่ 1 ประกอบด้วย เครื่องมือ จำนวน 2 ชุด ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

ชุดที่ 1 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาสภาพทั่วไป

เครื่องมือ

การศึกษาสภาพการประกันคุณภาพการศึกษาภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยใช้เครื่องมือเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ประกอบด้วย คำถาม 5 ส่วน ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปและภูมิหลังของผู้ตอบ

2. แบบวัดความรู้/ความเข้าใจ เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน เป็นแบบสอบถามปรนัย ตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนน

เกณฑ์การประเมินผลความรู้ โดยใช้การประเมินแบบอิงเกณฑ์ กำหนดระดับคะแนน ดังนี้ (พงศ์เทพ จิระโร, 2554, หน้า 41)

คะแนน ร้อยละ 80-100	หมายถึง	มีความรู้ ระดับดีมาก
คะแนน ร้อยละ 70-79	หมายถึง	มีความรู้ ระดับดี
คะแนน ร้อยละ 60-69	หมายถึง	มีความรู้ ระดับปานกลาง
คะแนน ร้อยละ 50-59	หมายถึง	มีความรู้ ระดับต่ำ
คะแนน ต่ำกว่าร้อยละ 50	หมายถึง	ไม่ผ่านเกณฑ์

3. แบบสอบถามเจตคติเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) แบบลิเคิร์ต (Likert) เลือกตอบ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย

ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง มีค่าคะแนนข้อความทางบวก คะแนน เป็น 5, 4, 3, 2 และ 1 ตามลำดับ และข้อความทางลบคะแนน เป็น 1, 2, 3, 4 และ 5 ตามลำดับ

เกณฑ์การให้คะแนน กำหนดระดับคะแนน ดังนี้

เลือกตอบ	ข้อความทางบวก	ข้อความทางลบ
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5	1
เห็นด้วย	4	2
ไม่แน่ใจ	3	3
ไม่เห็นด้วย	2	4
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1	5

เกณฑ์การประเมินผลค่าเฉลี่ย โดยใช้เกณฑ์การแปลผลคะแนนของแบบสอบถาม
เจตคติในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายใน โดยใช้สูตรคำนวณจุดกึ่งกลางชั้น (Mid Point Average) ดังนี้ (พงศเทพ จิระ โร, 2554, หน้า 56)

เกณฑ์ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็นด้วย
4.50-5.00	มากที่สุด
3.50-4.49	มาก
2.50-3.49	ปานกลาง
1.50-2.49	น้อย
1.00-1.49	น้อยที่สุด

4. แบบสอบถามสภาพการดำเนินงานในปัจจุบัน เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) แบบลิเคิร์ต (Likert) เลือกตอบ ปฏิบัติมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และไม่ปฏิบัติ มีค่าคะแนนเป็น 4, 3, 2, 1 และ 0 ตามลำดับ

เกณฑ์การให้คะแนน กำหนดระดับคะแนน ดังนี้

เลือกตอบ	ระดับคะแนน
ปฏิบัติมากที่สุด	4
ปฏิบัติมาก	3
ปฏิบัติปานกลาง	2
ปฏิบัติน้อย	1
ไม่ปฏิบัติ	0

เกณฑ์การประเมินผลค่าเฉลี่ย โดยใช้เกณฑ์การแปลผลคะแนนของแบบสอบถาม
สภาพการดำเนินงานในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายใน โดยใช้สูตรคำนวณ
จุดกึ่งกลางชั้น (Mid Point Average) ดังนี้ (พงศ์เทพ จิระโร, 2554, หน้า 56)

เกณฑ์ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็นด้วย
3.50-4.00	มากที่สุด
2.50-3.49	มาก
1.50-2.49	ปานกลาง
0.50-1.49	น้อย
0.00-0.49	น้อยที่สุด

5. แบบสอบถามการมีส่วนร่วมของชุมชนในการดำเนินงานประกันคุณภาพในศูนย์
พัฒนาเด็กเล็กเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) แบบลิเคิร์ต (Likert) เลือกตอบ
ปฏิบัติมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และ ไม่ปฏิบัติ มีค่าคะแนนเป็น 4, 3, 2, 1 และ 0 ตามลำดับ
เกณฑ์การให้คะแนน กำหนดระดับคะแนน ดังนี้

เลือกตอบ	ระดับคะแนน
ปฏิบัติมากที่สุด	4
ปฏิบัติมาก	3
ปฏิบัติปานกลาง	2
ปฏิบัติน้อย	1
ไม่ปฏิบัติ	0

เกณฑ์การประเมินผลค่าเฉลี่ย โดยใช้เกณฑ์การแปลผลคะแนนของแบบสอบถาม
การมีส่วนร่วมของชุมชนในการดำเนินงานประกันคุณภาพในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยใช้สูตร
คำนวณจุดกึ่งกลางชั้น (Mid Point Average) ดังนี้ (พงศ์เทพ จิระโร, 2554, หน้า 56)

เกณฑ์ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็นด้วย
3.50-4.00	มากที่สุด
2.50-3.49	มาก
1.50-2.49	ปานกลาง
0.50-1.49	น้อย
0.00-0.49	น้อยที่สุด

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

1. ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร งานวิจัยและผลงานการวิจัยเกี่ยวกับตัวแปรที่ศึกษา เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาสร้างเป็นกรอบแนวความคิด เพื่อบูรณาการ นำมาสร้างเครื่องมือที่ตรงและครอบคลุมกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2. สร้างแบบสอบถาม โดยพัฒนาจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พร้อมตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม ให้มีคำถามครอบคลุมตามกรอบแนวคิดการวิจัย เพื่อความชัดเจนและถูกต้อง

3. นำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) แล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เลือกข้อคำถามที่มีดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป โดยใช้เกณฑ์ให้คะแนน ดังนี้ (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2555, หน้า 95-96)

- +1 เมื่อแน่ใจว่าข้อความนั้นมีความสอดคล้องกับสิ่งที่ต้องการวัด
- 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อความนั้นมีความสอดคล้องกับสิ่งที่ต้องการวัดหรือไม่
- 1 เมื่อแน่ใจว่าข้อความนั้นไม่มีความสอดคล้องกับสิ่งที่ต้องการวัด

ได้ข้อคำถามแบบสอบถามความรู้เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน จำนวน 15 ข้อ มีค่าดัชนี IOC 0.6-1.00 แบบสอบถามเกี่ยวกับเจตคติ จำนวน 15 ข้อ มีค่าดัชนี IOC ระหว่าง 0.6-1.00 แบบสอบถามสภาพการดำเนินงานปัจจุบัน จำนวน 19 ข้อ มีค่าดัชนี IOC ระหว่าง 0.6-1.00 แบบสอบถามการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จำนวน 28 ข้อ มีค่าดัชนี IOC ระหว่าง 0.6 -1.00

4. นำแบบสอบถามมาปรับปรุงใหม่ แล้วไปทดสอบ (Try-out) กับกลุ่มทดลองที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มที่จะศึกษาได้แก่ ครูพี่เลี้ยงที่ปฏิบัติงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ตั้งอยู่ในจังหวัดสระแก้ว จำนวน 30 คน และนำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบและวิเคราะห์หาค่าความยาก (Difficulty) ค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) ความเชื่อมั่น (Reliability)

4.1 แบบสอบถามความรู้เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน

4.1.1 นำแบบสอบถามความรู้เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน หาค่าความยากง่าย (Discrimination) เลือกข้อคำถามที่มีค่าความยาก (P) ระหว่าง 0.20-0.80 ไปได้ แบบสอบถามความรู้ จำนวน ข้อ มีค่าความยากง่าย ระหว่าง 0.50-0.80 จากแบบสอบถาม จำนวน 27 ข้อ เหลือข้อที่ใช้ได้ จำนวน 23 ข้อ

4.1.2 นำแบบสอบถามความรู้เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน หาค่าอำนาจจำแนก (r) โดยวิธีการหาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมทั้งฉบับที่

ไม่รวมคะแนนรายข้อนั้น (Corrected Item to Total Correlation) ได้ข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนก ระหว่าง 0.24-0.98

4.1.3 นำแบบสอบถามความรู้เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน หาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตร KR 20 ของ คูเดอร์-ริชาร์ดสัน (Kuder-Richardson) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.72

4.2 แบบสอบถามเกี่ยวกับเจตคติ สภาพการดำเนินงานปัจจุบัน และการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

4.2.1 ค่าอำนาจจำแนก (r) โดยวิธีการหาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมทั้งฉบับ (Corrected Item to Total Correlation) โดยเลือกข้อคำถามที่มีค่าตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป ได้ข้อคำถามแบบสอบถามเกี่ยวกับเจตคติ จำนวน 14 ข้อ ที่มีค่าอำนาจจำแนก ระหว่าง 0.24-0.53 แบบสอบถามสภาพการดำเนินงานปัจจุบัน จำนวน 19 ข้อ ที่มีค่าอำนาจจำแนก ระหว่าง 0.59-0.76 แบบสอบถามการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จำนวน 28 ข้อ ที่มีค่าอำนาจจำแนก ระหว่าง 0.29-0.83

4.2.2 ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของ ครอนบาค (Cronbach, 1990, pp. 193-194) แบบสอบถามเกี่ยวกับเจตคติ จำนวน 14 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น 0.78 แบบสอบถามสภาพการดำเนินงานปัจจุบัน จำนวน 19 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น 0.94 แบบสอบถามการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จำนวน 28 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น 0.96

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยทำหนังสือถึง อธิบดีกรมการปกครองส่วนท้องถิ่น ท้องถิ่นจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล และศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ข้อมูลเพื่อการวิจัย
2. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ โดยผู้วิจัยได้กำหนดวันที่ขอให้ส่งแบบสอบถามกลับคืนผู้วิจัย ทั้งนี้ได้แนบซองติดแสตมป์ และจำหน่ายซองถึงผู้วิจัยสำหรับส่งคืนกลับทางไปรษณีย์

เครื่องมือที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม

เป็นชุดคำถามแบบมีโครงสร้างที่จัดเตรียมไว้สำหรับการสนทนากลุ่ม โดยใช้โครงสร้างแนวคำถามที่มีความยืดหยุ่นสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามสถานการณ์ของกลุ่มและสภาพจริงในสนามที่ศึกษา ซึ่งประกอบด้วย คำถามหลัก (Main Questions) และคำถามขยาย (Probe Questions) ที่มีความยืดหยุ่นสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามสถานการณ์ของกลุ่มและสภาพจริงในสนาม โดยใช้กระบวนการ SWOT ในการสรุปหา จุดแข็ง (Strength) จุดอ่อน (Weakness) โอกาส (Opportunity) อุปสรรค (Threat) โดยมีประเด็นคำถามเกี่ยวข้องกับสภาพปัจจุบันในการบริหารจัดการ การประกัน

คุณภาพการศึกษา การมีส่วนร่วมของชุมชน อยากพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของตนเป็นแบบไหน และสามารถพัฒนาได้เองหรือไม่/ ต้องให้ผู้ใดมีส่วนร่วมในการช่วยพัฒนา

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากแนวคิด ทฤษฎี เอกสารที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานการประเมิน และการประกันคุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รวมทั้งข้อมูลจากแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ มาสร้างเป็นชุดคำถามแบบมีโครงสร้างที่จัดเตรียมไว้สำหรับการสนทนากลุ่ม นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอประธานและคณะกรรมการควบคุมคุณภาพนิพนธ์เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงพินิจเกี่ยวกับความถูกต้องของประเด็นคำถาม ตลอดจนภาษาที่ใช้ นำมาปรับปรุงแก้ไขแต่ละประเด็นให้สมบูรณ์ตามคำแนะนำ ทั้งนี้เพื่อให้ได้ชุดคำถามที่สามารถรวบรวมข้อมูลได้ตรงตามวัตถุประสงค์การวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยทำหนังสือเพื่อเชิญผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้าร่วมสนทนากลุ่ม
2. ผู้วิจัยติดต่อ และขออนุญาตจัดประชุม ณ ห้องประชุมเพ็ญภา สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดปราจีนบุรี
3. ดำเนินงานสนทนากลุ่มด้วยตนเองและผู้ช่วยจากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดปราจีนบุรี จำนวน 5 ท่าน ทำหน้าที่ในการช่วยถามคำถาม จดบันทึก และอำนวยความสะดวกในการสนทนากลุ่ม และมอบของที่ระลึกให้ผู้ร่วมประชุมทุกท่าน

4. ในการสนทนากลุ่มมีการบันทึกเสียงโดยขออนุญาตกลุ่มผู้สนทนาล่วงหน้า เพื่อนำมาถอดข้อความ วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้เวลาสนทนากลุ่ม 2 ชั่วโมง

ระยะที่ 2 พัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

การศึกษาระยะที่ 2 ประกอบด้วย เครื่องมือ จำนวน 1 ชุด ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

ชุดที่ 3 เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินความเหมาะสมและสอดคล้องของมาตรฐาน/ตัวบ่งชี้และระบบ

เครื่องมือ

ผู้วิจัยศึกษาโดยผู้เชี่ยวชาญแสดงความคิดเห็นในแบบประเมินมาตรฐาน/ตัวบ่งชี้ และระบบฯ จำนวน 17 ท่าน ดังนี้

1. แบบประเมินความเหมาะสมและสอดคล้องของร่างมาตรฐาน/ ตัวบ่งชี้ และระบบฯ มีความเหมาะสมหรือไม่ และปรับปรุงแก้ไขอย่างไร โดยใช้แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้แก่ เห็นด้วยมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

2. แบบประเมินความสอดคล้องของร่างระบบมีความเหมาะสมหรือไม่ และปรับปรุงแก้ไขอย่างไร โดยใช้แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้แก่ เห็นด้วยมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด กำหนดระดับคะแนน เป็น 5, 4, 3, 2 และ 1 ตามลำดับ

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

1. ผู้วิจัยนำชุดร่างมาตรฐาน/ ตัวบ่งชี้ และระบบประกันคุณภาพที่พัฒนาได้จากการศึกษา ระยะที่ 1 มาปรับสร้างเป็นแบบสอบถามสำหรับผู้เชี่ยวชาญแสดงความคิดเห็นด้านความเหมาะสม สอดคล้อง โดยใช้แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

2. ผู้วิจัยเสนอต่อประธานและคณะกรรมการควบคุมคุณภาพเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและความถูกต้องของภาษาของร่างมาตรฐาน/ ตัวบ่งชี้ และระบบ นำมาปรับปรุงแก้ไขแต่ละประเด็นให้สมบูรณ์ตามคำแนะนำ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์จากผู้เชี่ยวชาญพร้อมทั้งแนบรายละเอียดของการวิจัย แบบสอบถามด้วยตนเอง ผู้เชี่ยวชาญบางท่านขอให้ส่งทางอินเทอร์เน็ตเพื่อความสะดวกในการตอบแบบสอบถาม

2. ผู้วิจัยนัดหมายผู้เชี่ยวชาญในการรับแบบสอบถามกลับด้วยตนเอง รวมทั้งเมื่อมีข้อสงสัยในแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ชี้แจงรายละเอียดด้วยตนเอง ติดต่อทางโทรศัพท์ ทางอินเทอร์เน็ต

3. ผู้วิจัยรับแบบสอบถามจากผู้เชี่ยวชาญกลับด้วยตนเอง และบางท่านให้ความอนุเคราะห์ส่งกลับทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์

4. ผู้วิจัยรวบรวมข้อเสนอแนะ ความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญในการปรับแก้ต่าง ๆ นำมาวิเคราะห์ สรุปเนื้อหาที่สอดคล้องกันมาปรับแก้ร่างมาตรฐาน/ ตัวบ่งชี้ และระบบประกันคุณภาพฯ

ระยะที่ 3 ทดลองใช้และประเมินประสิทธิผลระบบประกันคุณภาพภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

การศึกษาระยะที่ 3 ประกอบด้วย เครื่องมือ จำนวน 1 ชุด ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

ชุดที่ 4 เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลการใช้ระบบ

เครื่องมือ

แบบประเมินประสิทธิผลของระบบ โดยประยุกต์ใช้เกณฑ์มาตรฐานสำหรับการประเมินของ สตฟฟิลด์บีม และคณะ (Stufflebeam et al. cited in Stufflebeam & Shinkfield, 2007, pp. 480-484) ในด้านความเป็นประโยชน์ (Utility) ความเป็นไปได้ในการปฏิบัติงาน (Feasibility) ความเหมาะสม (Propriety) ความถูกต้องและน่าเชื่อถือของข้อมูล (Accuracy) โดยใช้แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้แก่ เห็นด้วยมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด กำหนดระดับคะแนน เป็น 5, 4, 3, 2 และ 1 ตามลำดับ

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

1. ผู้วิจัยออกแบบประเมินประสิทธิผลของระบบ โดยประยุกต์ใช้เกณฑ์มาตรฐานการประเมินของ สตฟฟิลด์บีม และคณะ (Stufflebeam et al. cited in Stufflebeam & Shinkfield, 2007, pp. 480-484) ในด้านความเป็นประโยชน์ (Utility) ความเป็นไปได้ในการปฏิบัติงาน (Feasibility) ความเหมาะสม (Propriety) ความถูกต้องและน่าเชื่อถือของข้อมูล (Accuracy) โดยใช้แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ
2. ผู้วิจัยเสนอต่อประธานและคณะกรรมการควบคุมคุณภาพเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและความถูกต้องของภาษาของร่างมาตรฐาน/ ตัวบ่งชี้ และระบบ นำมาปรับปรุงแก้ไขแต่ละประเด็นให้สมบูรณ์ตามคำแนะนำ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ห้องการบริหารส่วนตำบลบ้านหอย จังหวัดปราจีนบุรี และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดเกาะมะไฟ อำเภอประจันตคาม จังหวัดปราจีนบุรี ในการทดลองใช้และประเมินประสิทธิผลของระบบ ด้วยตนเอง
2. จัดเตรียมเอกสาร ได้แก่ มาตรฐาน/ ตัวบ่งชี้ และระบบประกันคุณภาพฯ
3. ผู้วิจัยร่วมคณะครูพี่เลี้ยง คัดเลือกและแต่งตั้งคณะพัฒนาและประเมินประสิทธิผลของระบบประกันฯ
4. ผู้วิจัยร่วมกับคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดเกาะมะไฟ ดำเนินการพัฒนาตามคู่มือ ระยะเวลา 3 เดือน
5. คณะกรรมการดำเนินการประเมินประสิทธิผลของระบบตามแบบประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
6. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบประเมินด้วยตนเอง สรุปผล และมอบของที่ระลึกให้คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

การพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมครั้งนี้ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกเป็น 4 ชุด ได้แก่ ข้อมูลจากแบบสอบถามศึกษาสภาพทั่วไป ข้อมูลจากเครื่องมือที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม ข้อมูลจากเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินความเหมาะสมและสอดคล้องของมาตรฐาน/ ตัวบ่งชี้ และระบบ และข้อมูลจากเครื่องมือที่ใช้ในการติดตามประเมินผลการใช้ระบบ โดยแบ่งตามการดำเนินการออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย

การศึกษาระยะที่ 1 ประกอบด้วย เครื่องมือ จำนวน 2 ชุด ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

ชุดที่ 1 การศึกษาสภาพทั่วไป

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ และข้อมูลเชิงคุณภาพ ดังนี้

1. ข้อมูลเชิงปริมาณ

1.1 วิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น เพื่อศึกษาลักษณะของกลุ่มตัวอย่างโดยวิเคราะห์ค่าสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

1.2 การใช้สถิติอ้างอิง (Inferential Statistic) ได้แก่ การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) (Best, 1977, p. 215)

2. ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ส่วนที่เป็นแบบสอบถามปลายเปิด ได้วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยการจัดกลุ่มแก่นับ และสรุปเนื้อหาร้อยเรียงเป็นภาพรวม

ชุดที่ 2 การสนทนากลุ่ม

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการตรวจข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) ในการยืนยันความถูกต้องของข้อมูลที่ได้แล้วเปรียบเทียบกับข้อมูลเป็นประเด็นเดียวกันโดยการวิเคราะห์สร้างข้อสรุปวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เป็นโครงสร้างในการพัฒนาระบบร่วมกับแนวคิด ทฤษฎี เอกสารงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษาปฐมวัย และข้อมูลจากการ Focus Groups เป็นการวิเคราะห์เนื้อหา โดยวิธีการจำแนกกลุ่ม สรุปเป็นเนื้อหาในภาพรวม

ระยะที่ 2 พัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

การศึกษาระยะที่ 2 ประกอบด้วย เครื่องมือ จำนวน 1 ชุด ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ชุดที่ 3 การประเมินความเหมาะสมและสอดคล้องของมาตรฐาน/ ตัวบ่งชี้และระบบ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิเคราะห์ค่าสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) เพื่อคัดเลือกมาตรฐาน/ ตัวบ่งชี้ และระบบประกันคุณภาพ โดยกำหนดเกณฑ์ ดังนี้

1. มาตรฐาน/ ตัวบ่งชี้ และระบบ ต้องมีค่ามัธยฐาน 3.50 ขึ้นไป
2. มาตรฐาน/ ตัวบ่งชี้ และระบบ ต้องมีค่าพิสัยระหว่าง ควอไทล์ (Interquartile Range)

ไม่เกิน 1.5

ระยะที่ 3 ทดลองใช้และประเมินประสิทธิภาพระบบประกันคุณภาพภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

การศึกษาระยะที่ 3 ประกอบด้วย เครื่องมือ จำนวน 1 ชุด ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ชุดที่ 4 การประเมินผลการใช้ระบบ

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลแบบประเมินประสิทธิผลของระบบโดยวิเคราะห์ค่าสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และใช้เกณฑ์การแปลผลคะแนน โดยใช้สูตรคำนวณช่วงกว้างของชั้น ดังนี้ (พงศเทพ จิระโร, 2554, หน้า 56)

เกณฑ์ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็นด้วย
4.21-5.00	มากที่สุด
3.41-4.20	มาก
2.61-3.40	ปานกลาง
1.81-2.60	น้อย
1.00-1.80	น้อยที่สุด